

УДК 65.012.123

Анастасія Накрийко, Тетяна Кужда

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Anastasija Nakryiko, Tetiana Kuzhda

INVESTIGATION OF DECISION-MAKING TECHNIQUES AND IMPLEMENTATION TOOLS AT THE ENTERPRISE

Існування будь-якої організації пов'язано з розробкою, прийняттям і реалізацією управлінських рішень. Від того, які саме управлінські рішення розробляються і реалізуються, залежить поточна та перспективна конкурентоспроможність організації, ефективність її діяльності. Саме ця обставина викликає великий інтерес до питань забезпечення якості розробки управлінських рішень, що зрештою визначає ефективність менеджменту в цілому. Особливе місце варто віднести науковим працям І. Алексєєва, І.Ансоффа, Ф.Хміля, В.Андрійчука, М.Альберта, В.Василенка, А.Воронкової, В. Герасимчука, Дж.Гібсона, Р.Гріфіна, Р.Дафта, Д.Дерлоу, Д.Донеллі, А. Загороднього, Н.Калюжної, В.Козика, О.Кузьміна, О.Мельник, Б.Мізюка, М.Мескона, А.Наливайка та ін.

За визначенням Хміля Ф.І., управлінські рішення – це сукупний результат творчого процесу (суб'єкта) та дій колективу (об'єкта управління) для вирішення конкретної ситуації, що виникла у зв'язку з функціонуванням системи [1, с.35]. Як зазначає Г.В. Осовська, управлінське рішення – це соціальний акт, що організовує і спрямовує в певне русло діяльність трудового колективу та виконує роль засобу, який сприяє досягненню мети, поставленої перед підприємством [2, с.481]. А.Г. Охріменко визначає управлінське рішення як: вибір альтернативи, проведений керівником у межах його посадових повноважень, компетентності та спрямований на досягнення цілі організації [3, с.92].

На нашу думку, управлінське рішення – це результат вибору суб'єктом управління з безлічі варіантів найкращого способу дій, який сприяє досягненню мети, поставленої перед організацією.

Процес прийняття й реалізації рішень – це послідовна зміна взаємопов'язаних стадій, та етапів дій менеджера, які розкривають технологію розумового пошуку істини й аналізу похибок.

Прийняття рішень – це процес, який відбувається впродовж певного часового періоду й здійснюється в кілька етапів [4, ст.63].

Процес розробки, прийняття і реалізації управлінського рішення складається з таких етапів:

1. Знайомство з проблемою або ситуацією.

На даному етапі здійснюється знайомство з проблемою. Проблема – це складне питання, завдання, яке вимагає вирішення, це недоліки, що стримують робочий процес, розвиток організації. Після виявлення проблеми головним завданням менеджера є чітке її формулювання. Від формулювання проблеми залежать важливі елементи управлінського рішення – визначення цілей і завдань. Визначення цілі або комплексу цілей, які необхідно досягти при вирішенні поставленої проблеми дозволяє конкретизувати завдання, вирішення яких забезпечує досягнення цілей.

2. Вивчення обставин і формування цілі.

На другому етапі вивчаються обставини і формулюється ціль для правильного вирішення проблеми. Від цього залежить ефективність всієї подальшої діяльності. Це

дуже складна справа, яка вимагає глибоких знань, досвіду, а також здібностей передбачити майбутнє.

3. Збір інформації і визначення критеріїв оцінки проекту рішення.

Третій етап – збір інформації і визначення критеріїв оцінки проекту рішення. Для цього він залучає при необхідності відповідних фахівців, які обґрунтовують і розробляють всю необхідну інформацію. Реалізація рішень, як правило, пов'язана з використанням трудових, матеріальних, енергетичних, фінансових та інших ресурсів. Відповідно обираються й критерії оцінки рішень.

4. Розробка проекту рішення.

Після одержання всієї необхідної інформації здійснюється розробка варіантів проекту рішення з використанням різних методів, які забезпечують своєчасне і якісне виконання необхідних робіт.

5. Оцінка варіантів рішення і вибір оптимального варіанту.

На цьому етапі виявляються альтернативи з ряду бажаних рішень і обираються кращі варіанти. З цією метою кінцевий результат реалізації кожного варіанта ретельно вивчається й порівнюється з прийнятим для даної проблеми критерієм (або критеріями).

6. Правове оформлення рішення.

Наступний етап – правове оформлення рішення. Це оцінка проекту рішення на відповідність чинному законодавству України, нормативним документам, установчим документам, що регламентують діяльність організації у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

7. Доведення до виконавців і розробка заходів з виконання рішення.

8. Контроль за виконанням рішення.

Завданням контролю є не лише своєчасне виявлення відхилень від визначеної програми, але й швидка їх ліквідація або упередження. Від ефективності контролю зрештою залежить реальність рішень, що приймаються, а також своєчасність їх виконання.

9. Оцінка отриманого результату рішення.

На цьому етапі зіставляються фактичні результати з запланованими. Зворотній зв'язок, тобто надходження даних про те, що відбувалося до і після реалізації рішення, дає змогу керівникові завчасно скорегувати дії, поки вони не завдали підприємству значного збитку.

На процес прийняття управлінських рішень впливають різні фактори, такі як: особисті якості менеджера, поведінка менеджера, середовище прийняття рішення, інформаційні обмеження, очікування можливих негативних наслідків, наявність ефективних комунікацій, тощо.

Управлінське рішення є результатом розумово-психологічної, творчої діяльності керівника, продуктом управлінської праці, а його прийняття – це процес, що зумовлює появу цього продукту. Вироблення раціональних рішень є сферою управлінського мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Хміль Ф.І Менеджмент: Підручник. – К.: Вища школа, 1995. – 351 с.
2. Г. В. Осовська, О. А. Осовський. Основи менеджменту. – 2006. – 664 с.
3. Охріменко, А.Г. Основи менеджменту: навч. посіб. / А.Г. Охріменко. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 130 с.
4. Білорус Т. В. Основи менеджменту: (гриф МОН України) – К.: Атіка, 2009. – 160 с.